

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122207605
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8122207605.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., právne zastúpený JUDr. Daniel Tarbaj, advokát, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov, proti žalovanému: D. E. F., G.; H. I.: D., G., H. H. J. I. X, XXX XX F., K.: XX XXX XXX, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov, č.k. 29Csp/126/2022-92 z 09.12.2022 v spojení s opravným uznesením č.k. 29Csp/126/2022-143 z 22.06.2023 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje uznesenie v spojení s opravným uznesením.
- II. Priznáva žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnom skončení veci samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným uznesením v spojení s opravným uznesením (ktorým boli oprávnené chyby v záhlaví pôvodného uznesenia v časti označenia žalovaného a predmetu konania) súd prvej inštancie zastavil konanie (I. výrok) a nárok na náhradu trov konania stranám nepriznal (II. výrok).

2. Po citovaní ust. § 161, § 230, § 256 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že v pôvodnom konaní žalobca (v tu súdnej veci v postavení žalovaného) sa voči žalovanému (v tu súdnej veci v postavení žalobcu) domáhal zaplata sumy 964,24Eur s prísl., pričom v pôvodnom konaní sa žalovaný vzájomnou žalobou domáhal určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru. Toto konanie bolo vedené pod sp. zn. 29Csp/67/2022, kde bolo rozhodnuté rozsudok z 18.07.2022 tak, že výrokom I. bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 714,40 Eur s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 686,62 Eur od 21.05.2022 do zaplata a zo sumy 27,78 Eur od 21.06.2022 do zaplata; výrokom II. bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá; výrokom III. bol žalobcovi priznaný voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 32% a výrokom IV. bola vzájomná žaloba o určenie, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX je bezúročný a bez poplatkov vylúčená na samostatné konanie. Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť vo výroku I. - III. dňa 23.08.2022 a vo výroku IV. 05.08.2022. V tomto rozsudku sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre absenciu obligatórnej náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písmena d/ ZoSÚ z dôvodu absencie údajov o dobe trvania zmluvy ako aj podľa § 9 ods. 2 písm. h/ citovaného zákona pre absenciu obligatórnej náležitosti predpokladov použitých na výpočet RPMN. Taktiež za nedôvodnú považoval jeho argumentáciu o rozpore úrokovej miery s dobrými mravmi. Stotožnil sa však s argumentáciou žalovaného o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre porušenie povinnosti odbornej starostlivosti zo strany žalobcu pred poskytnutím spotrebiteľského úveru podľa § 7 ods. 1, ods. 19 - 21 v súlade s ustanovením § 11 ods. 2 ZoSÚ. Mal za nesporné, že žalovaný sa vzájomnou žalobou domáha určenia bezúročnosti

a bezpoplatkovosti úveru zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere číslo 8129801721 zo dňa 03.12.2018, ktorá ako prejudiciálna otázka bola právoplatne vyriešená v konaní sp. zn. 29Csp/67/2022 a preto toto konanie zastavil. Podporne poukázal na R 110/2003. Pretože dôvodom zastavenia konania bola prekážka nedostatku procesnej podmienky, náhradu trov konania stranám nepriznal.

3. Označené uznesenie včas podaným odvolaním napadol žalobca (v pôvodnom konaní v postavení žalovaného), poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ CSP. Na prvom mieste poukazujúc na ust. § 147 ods. 1 CSP v spojení s § 11 ods. 4 ZoSÚ má za to, že je vždy právom spotrebiteľa požadovať, aby súd posúdil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, a to bez ohľadu na to, či by inak mohol túto otázku posúdiť iba ako otázku predbežnú. O jeho vzájomnej žalobe mal súd rozhodnúť teda v pôvodnom konaní. Vo vzťahu k problematike res iudicatae uviedol, že odôvodnenie iného súdneho rozhodnutia nemôže zakladať prekážku právoplatne rozhodnutej veci (tou je iba výrok). Pretože úver nebol výrokom súdneho rozhodnutia určený za bezúročný a bezpoplatkový, súd je povinný v tomto konaní túto otázku riešiť a rozhodnúť, pretože iba takto možno zabezpečiť stav právnej istoty pre odvolateľa. Navrhol zmenu napadnutého uznesenia tak, aby odvolací súd sám určil bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru, alternatívne, aby vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Na podporu svojho názoru predložil rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 3CoCsp/12/2022 a 12CoCsp/16/2022.

4. Žalovaný vo svojej odvolacej replike navrhol napadnute uznesenie ako vecne správne potvrdiť, pretože právoplatný rozsudok v pôvodnom konaní o zaplatenie tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/298/2020.

5. Žalobca vo svojej odvolacej duplike rozhodnutie NS SR, na ktoré poukázal žalovaný, označil za irelevantné, pretože v ňom bol posudzovaný prípad, keď spotrebiteľ najsamprv podal žalobu na plnenie a až následne po právoplatnosti ďalšiu určovaciu žalobu. Okrem toho poukázal na fakt, že dodávatelia často postupujú svoje pohľadávky na rôzne vymáhačské spoločnosti, resp. namietajú nároky spotrebiteľov podľa 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa z dôvodu, že vo výroku súd nerozhodol o porušení spotrebiteľských práv.

6. Žalovaný vo svojej odvolacej triplike mal naproti názoru žalobcu za to, že ním zmieňované rozhodnutie NS SR je aplikovateľné aj pre daný prípad.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie žalobcu bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2, § 357 písm. a/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, lebo napadnuté rozhodnutie je vo výroku vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

8. Podľa § 161 ods. 1, ods. 2 CSP Ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 230 CSP Ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

10. Podľa § 11 ods. 4 ZoSÚ Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.18ba)

11. Súd je povinný v každom štádiu konania skúmať splnenie procesných podmienok, medzi ktoré patrí i prekážka právoplatne rozhodnutej veci – res iudicatae. Jej indikovanie vedie vždy ku obligatórnemu zastaveniu konania. Iný procesný postup do úvahy neprichádza.

12. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na vzťah medzi posúdením prejudiciálnej otázky a rozhodnutím o nároku na plnenie. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia, keďže výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá

nadobúda právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne (či sa žalobe úplne/čiastočne vyhovel alebo bola úplne/čiastočne zamietnutá), tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie. Naopak to však neplatí. Teda právoplatný rozsudok o určovacej žalobe netvorí automaticky prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči žalobe na plnenie. Právoplatným rozsudkom o určení práva či právneho vzťahu sa ešte nerozhodlo o povinnosti plniť z tohto práva alebo právneho vzťahu. Preto je žaloba na plnenie v týchto prípadoch prípustná. Právoplatný výrok o určení práva či právneho vzťahu tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči novej žalobe na plnenie. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vzťahuje i na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní, či v adhéznom konaní trestnom (Komentár Občiansky súdny poriadok Števček/Ficová a kolektív). (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/44/2011, sp. zn. 5Cdo/115/2012, sp. zn. 3 MCdo/8/2013).

13. Zákonom č. 279/2017 Z. z. zo dňa 12.10.2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene ustanovenia § 11ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. V zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 tohto zákona účinného od 01.01.2018, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Vo vzťahu k zmluve o spotrebiteľskom úvere vzhľadom na novelu o spotrebiteľských úveroch (§ 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch) preto počnúc 01. januárom 2018 už nie je potrebné preukazovať naliehavosť právneho záujmu pri požadovanom určení. Pretože došlo k zmene procesnoprávneho ustanovenia (§ 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch), súd musí ex offio prihliadnuť na uvedenú zmenu, v dôsledku čoho žalobca v pozícii spotrebiteľa je oprávnený domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou bez toho, aby musel preukazovať naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ten mu priznáva priamo zákon. Uvedené potvrdzuje aj dôvodová správa k tejto zmene, keď uvádza, že s ohľadom na zavedenie obsahu žaloby podľa Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého sa medzi iným rozhoduje o určení právnej skutočnosti, ak tak vyplýva z osobitného predpisu, sa zavádza novým ustanovením možnosť spotrebiteľa podať žiadosť o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zrejmým teda je, že ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ bolo reakciou na zmenu právnej úpravy určovacích žalôb podľa nového civilného procesného kódexu, ktorým sa odstránila nejasnosť v otázke potreby preukazovania existencie naliehavého právneho záujmu na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru. Uvedené zákonné ustanovenia teda dáva možnosť spotrebiteľovi domáhať sa takéhoto určenia, kde naliehavý právny záujem na takomto určení vyplýva priamo zo zákona a spotrebiteľ ho nemusí osobitne preukazovať. Uvedené zákonné ustanovenie však nezakotvuje právny nárok spotrebiteľa, aby o jeho určovacej žalobe bolo rozhodnuté pozitívne a za žiadnych okolností nezabavuje súd povinnosť aj pri takomto druhu žalôb skúmať splnenie procesných podmienok, a v prípade zistenia neodstrániteľnej prekážky konania, nutnosť takéto konanie zastaviť.

14. Z vyššie uvedeného potom nemožno prijať iný záver ako ten, že ak v pôvodnom konaní iniciovanom na základe žaloby dodávateľa na plnenie bol spotrebiteľ zaviazaný na zaplatenie určitej peňažnej sumy (vo zvyšku bola žaloba zamietnutá), a to na základe právneho vzťahu vzniknutého uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere, kde sa spotrebiteľ následne protižalobou, hoc vylúčenou na samostatné konanie domáhal určenia jeho bezúročnosti a bezpoplatkovosti, pričom ide o vec tých istých strán, vychádzajúc z toho istého skutkového základu, kde v rámci žaloby na plnenie súd posúdil splnenie podmienok potrebných pre vyslovenie záveru o bezpoplatkovosti a bezúročnosti poskytnutého spotrebiteľského úveru, právoplatnosťou rozsudku na plnenie už nemôžu byť otázky splnenia podmienok potrebných pre určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru posudzované v konaní iniciovanom protižalobou spotrebiteľa, a to právne pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Preto úvahu a záver súdu prvej inštancie o tom, že ak bola otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru posudzovaná v konaní na plnenie, je vylúčené, aby bola opätovne posudzovaná v konaní o určenie, nemožno hodnotiť ako

zjavne neprimeranú/ý, ale naopak ako správnu/y. Uvedený záver nie je spochybnený ani rozhodnutiami tunajšieho odvolacieho súdu, ktoré do konania predložil žalobca.

15. Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie, stotožňujúc sa s dôvodmi v ňom uvedenými, za použitia ust. § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

17. Obiter dictum k obavám žalobcu, že zastavenie tohto konania by mohlo zmariť jeho prípadný úspech v spore o primerané finančné zadosťučinenie odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3Cdo/31/2020 z 25.05.2022: „Eurokonformným a k slabšej strane spotrebiteľského vzťahu náležite ústretovým sa preto javí len taký výklad úpravy urobenej aj predmetom sporu v prejednávanej veci, pri ktorom splnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. I § 3 ods. 5 vety tretej zákona, je vyslovenie sa súdom o porušení práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa (aj vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej)“. Rovnako nie je namieste ani obava žalobcu pred prípadným postúpením pohľadávky zo zmluvného vzťahu založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere, ktorého bezúročnosti a bezpoplatkovosti sa protižalobou domáhal na inkasnú spoločnosť, pretože jeho povinnosť z tejto zmluvy je jasne judikovaná/zadefinovaná právoplatným rozsudkom vydaným v konaní iniciovanom dodávateľom žalobou na plnenie.

18. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).